

Afdoend onderzoek

Boomvalk Indiëterrein te Almelo

16 juli 2017

Samenvatting

Voor de planlocatie Ontwikkelveld 7 binnen het Indiëterrein te Almelo, is door bureau Els en Linde in het voorjaar van 2017, een afdoend onderzoek naar de boomvalk uitgevoerd.

Uit de resultaten van het afdoend onderzoek is gebleken dat binnen de planlocatie geen boomvalk voorkomt.

Binnen de planlocatie zijn nestplekken van de spreeuw aangetroffen. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten de broedperiode – maart tot en met juli – te starten.

Voorafgaande en tijdens de werkzaamheden dienen mitigerende maatregelen te worden genomen om verstoring van de soorten uit het zorgbeginsel te voorkomen.

De werkzaamheden en de veranderde omgeving zullen geen significant effect veroorzaken op de beschermde natuurgebieden.

Voor de ruimtelijke plannen is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Inhoud

- 2 – Inleiding
- 3 – Beschrijving gebied
- 4 – Beschrijving werkwijze
- 8 – Waarnemingen
- 11 – Analyse
- 13 – Maatregelen
- 14 – Advies & Bronnen

Colofon

Opdrachtgever	Van Riezen & Partners
Projectnummer	17.064
Datum	16 juli 2017
Auteur	T. Ursinus
Gecontroleerd	P.J.H. van der Linden
Status	Concept

Els & Linde B.V.
Spechtstraat 59
1223 NX Hilversum
mob 06 - 27564247
e-mail vanderlinden@elsenlinde.nl

Inleiding

Voor de ruimtelijke ontwikkelingen binnen de deellocaties De Stekerij en Ontwikkelveld 7, binnen het Indiëterrein te Almelo, wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Onderdeel van de procedure is een onderzoek naar de effecten op beschermde natuurwaarden. Om de mogelijke effecten van de ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde soorten inzichtelijk te maken, is op 8 februari 2017 een oriënterend onderzoek binnen de deellocaties uitgevoerd. Uit de resultaten van het oriënterend onderzoek is gebleken dat een afdoend onderzoek naar de boomvalk (*Falco subbuteo*) binnen het deelgebied Ontwikkelveld 7 noodzakelijk is.

In het voorliggende rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de boomvalk binnen de planlocatie Ontwikkelveld 7. Daarnaast worden de effecten beoordeeld en de – noodzakelijke – compensatie en mitigatie toegelicht.

Bij de analyse van de effecten is gelet op de effecten veroorzaakt door de veranderde omgeving en het veranderde gebruik. Daarnaast zijn de effecten bepaald die veroorzaakt worden door de werkzaamheden, die nodig zijn om te komen tot de gewenste werkzaamheden. Daarbij is naast de planlocatie sec. gelet op de directe omgeving en de effecten op soorten in de omgeving.

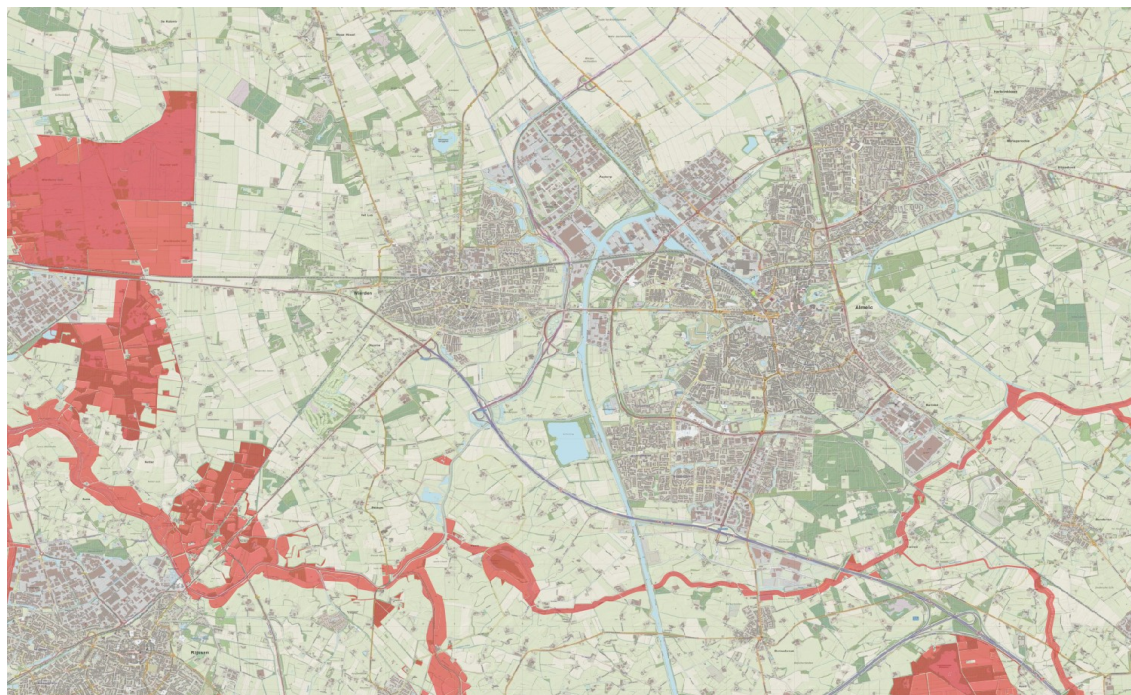
Ligging van het perceel

H02 Planomgeving: locatie, omgeving en beschermde natuurgebieden

Ligging van de Natura 2000-gebieden.

Ligging van de Natuurnetwerk Nederland.

De planlocatie Ontwikkelveld 7, ligt binnen het Indiëterrein te Almelo. De planlocatie grenst aan de Kolthofsingel en wordt omsloten door bedrijven en een nieuwbouwwijk. Het perceel is momenteel onbebouwd. Op het terrein staan enkele bomen.

Natura 2000

Via de Natura 2000 zijn gebieden beschermd van internationaal belang. Voor deze gebieden zijn doelstellingen geformuleerd voor het behoud van habitats en planten en dieren. Deze Natura 2000-gebieden zijn ook beschermd tegen invloeden van buiten, zoals stikstofdepositie en grondwaterstromen. Voor functies waardoor de depositie van stikstofverbindingen toeneemt, is een berekening noodzakelijk van de effecten.

De Natura 2000-gebieden Wierdense Veld en Engbertsdijksvenen, liggen op ruim 8 kilometer afstand van de planlocatie. Van de ruimtelijke ontwikkelingen wordt geen substantiële toename van de stikstofdepositie verwacht. Een berekening van de depositie is niet noodzakelijk. Vanwege de grote afstand tussen Natura 2000 gebieden en het perceel en de aard van de werkzaamheden kan een effect van andere oorzaken, zoals geluid, licht of grondwaterstromen, op voorhand worden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk van Nederland. Het Natuurnetwerk Nederland wordt via de ruimtelijke verordening beschermd.

De gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland liggen op ruim 4 kilometer afstand van de planlocatie. Gelet op de afstand, aard en de omvang van de ontwikkeling is een kans op een effect op het Natuurnetwerk niet te verwachten.

H03 Werkwijze: technieken, veldbezoeken & omstandigheden in het veld

Afdoende inventarisatie

Voor de afdoende inventarisatie van beschermde soorten, is het van belang dat deze worden uitgevoerd volgens enkele regels. Het gaat om voldoende inspanning met geschikte technieken, in het optimale seizoen en door gekwalificeerd personeel. De gebruikte methoden en technieken worden aangepast op de situatie en op de te verwachten soorten. Hierbij wordt een afweging gemaakt welke methoden en technieken het meest geschikt c.q. efficiënt zijn. Voor verschillende soorten zijn protocollen verschenen of kan worden teruggevallen op wetenschappelijke literatuur, gericht op het inventariseren van soorten. Daarnaast zijn er voor een beperkte lijst soorten, zogeheten soortenstandaards verschenen. Voor het inventariseren van beschermde soorten gebruikt Els & Linde de verschillende genoemde bronnen, aangevuld met terrein- en soortkennis van de ecooloog. Belangrijk onderdeel van een afdoend onderzoek is dat de gebruikte techniek op een juiste manier wordt vastgelegd, zodat het onderzoek is te reproduceren. Het onderzoek richt zich op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten waarop een effect is te verwachten als gevolg van de ontwikkeling.

Gebruikte technieken

Voor het onderzoek naar de boomvalk binnen de planlocatie wordt tijdens de inventarisaties gezocht naar nesten, broedparen, jagende, baltsende en roepende vogels. Tevens wordt gelet op prooi aanbrengende vogels en bedelende jongen. Op terrein en in de directe omgeving wordt naar plukplaatsen gezocht die een aanwijzing kunnen zijn van de aanwezigheid roofvogels.

Veldbezoeken & omstandigheden in het veld

Voor het onderzoek naar de boomvalk is het noodzakelijk om drie inventarisaties in de vroege ochtend in de periode mei – juni uit te voeren. Voor een goede inventarisatie zijn geschikte weersomstandigheden van belang. Bij de verschillende inventarisaties is telkens getracht zo optimaal mogelijke omstandigheden te benutten.

H04 Waarnemingen: veldgegevens en gegevens uit de literatuur

Voor het project is eerder een oriënterend onderzoek uitgevoerd (Ursinus, T. (februari 2017) Quickscan ecologie, Deellocaties Indië terrein Almelo). In dat onderzoek is als aanne-melijk gesteld dat binnen de planlocatie de boomvalk kan voorkomen. Om die reden is een aanvullend onderzoek naar deze soort uitgevoerd.

Bronnenonderzoek

Uit het bronnenonderzoek volgt dat de Boomvalk op verschillende plekken in de om-geving wordt gemeld. – de meeste buiten de bebouwde kom, maar ook er binnen zijn waarnemingen. Er zijn geen waarnemingen in de directe omgeving van het plange-bied.

Inventarisatie boomvalk – 7 mei 2017

Op 7 mei 2017 is een ochtendinventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen van de boomvalk binnen de planlocatie Ontwikkelveld 7. Tijdens de inventarisatie is gezocht naar nesten en broedparen, jagende, baltsende en roepende vogels en andere aanwij-zingen, die de potentiële aanwezigheid van een nestplaats verraden.

Waarnemingen

Tijdens de inventarisatie is geen boomvalk binnen de planlocatie of in de directe om-geving aangetroffen. In de bomen binnen de planlocatie zijn echter wel broedende spreeuwen (*Sturnus vulgaris*) in holtes waargenomen. Er zijn minimaal vier nestplek-ken met jongen in de bomen geteld.

In de directe omgeving van de planlocatie zijn soorten als koolmees (*Parus major*), scholekster (*Haematopus ostralegus*), witte kwikstaart (*Motacilla alba*), kauw (*Corvus mon-edula*), houtduif (*Columba palumbus*) en zwarte kraai (*Corvus corone*) waargenomen. An-dere strikt beschermde soorten zijn tijdens de inventarisatie naar de boomvalk niet binnen de planlocatie en of de directe omgeving aangetroffen.

Inventarisatie boomvalk – 24 mei 2017

Op 24 mei 2017 is een tweede ochtendinventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen van de boomvalk binnen de planlocatie Ontwikkelveld 7. Tijdens de inventarisatie is wederom gezocht naar nesten en broedparen, jagende, baltsende en roepende vogels en andere aanwijzingen, die de potentiële aanwezigheid van een nestplaats verraden.

Waarnemingen

Tijdens de inventarisatie is geen boomvalk binnen de planlocatie of in de directe om-geving aangetroffen. In de bomen binnen de planlocatie zijn verscheidene jonge spreeuwen gehoord. In verschillende bomen zijn invliegende spreeuwen waargeno-men. Er zijn minimaal vier nestplekken van de spreeuw geteld.

In de directe omgeving van de planlocatie zijn soorten als koolmees, kauw, houtduif en zwarte kraai waargenomen. Andere strikt beschermde soorten zijn tijdens de in-ventarisatie naar de boomvalk niet binnen de planlocatie en of de directe omgeving aangetroffen.

Inventarisatie boomvalk – 20 juni 2017

Op 20 juni 2017 is een derde ochtendinventarisatie uitgevoerd naar het voorkomen van de boomvalk binnen de planlocatie Ontwikkelveld 7. Tijdens de inventarisatie is nogmaals gezocht naar nesten en broedparen, jagende, baltsende en roepende vogels en andere aanwijzingen, die de potentiële aanwezigheid van een nestplaats verraden.

Waarnemingen

Tijdens de inventarisatie is geen boomvalk binnen de planlocatie of in de directe omgeving aangetroffen. In één van de bomen binnen de planlocatie is een eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) waargenomen. De eekhoorn is later in de ochtend ook in een eik net buiten de planlocatie waargenomen. Een nest van de eekhoorn is binnen de planlocatie niet aangetroffen.

In de bomen binnen de planlocatie zijn nog verscheidene spreeuwen en jongen gehoord. Naast spreeuw zijn tevens soorten als merel, ekster, kraai, houtduif en gaai (*Garrulus glandarius*) binnen de planlocatie waargenomen.

H05 Analyse: beoordeling van de effecten op de natuurwaarden

Bij de analyse wordt gelet op de effecten als gevolg van het veranderde gebruik en de veranderde inrichting. Daarnaast wordt gelet op de effecten als gevolg van de werkzaamheden, om de veranderingen te kunnen bereiken. Voor zover plangebieden binnen het Natuurnetwerk, het weidevogelleefgebied, Natura 2000 gebied of andere beschermde natuurgebieden liggen, worden de effecten op deze beschermde natuurgebieden binnen de analyse getoetst. Voor de Natura 2000 gebieden is de externe werking eveneens van belang; de belangrijkste externe effecten worden veroorzaakt door toename van depositie, geluid en licht. Daarnaast kunnen veranderde grondwaterstromen een effect veroorzaken.

Uit de quick scan ecologie van 8 februari 2017 is gebleken dat het voorkomen van de boomvalk binnen de planlocatie niet kan worden uitgesloten. Door bureau Els & Linde is in het voorjaar van 2017, een afdoend onderzoek naar de boomvalk binnen de planlocatie uitgevoerd. De analyse van deze notitie beperkt zich tot de effecten op beschermde soorten die tijdens het afdoend onderzoek naar de boomvalk zijn aangetroffen.

Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming van kracht. De Wet natuurbescherming kent een afdeling voor soortbescherming en een afdeling voor gebiedsbescherming. Binnen de gebiedsbescherming is de PAS (de programmatische aanpak stikstof) een integraal onderdeel. Binnen de PAS zijn maatregelen opgenomen om de stikstofdepositie te reduceren. Een onderdeel is dat voor alle bronnen een berekening moet worden uitgevoerd van de stikstofdepositie. Dit wordt met het voorgeschreven instrument Aeries berekend. Bij een depositie tussen 0,05 en 1,0 mol stikstof is er een meldingsplicht. Als er minder dan een 0,05 mol wordt veroorzaakt en er nog ontwikkelingsruimte is in het Natura 2000 gebied is er geen melding nodig. Is er geen ontwikkelingsruimte of wordt er een hoge depositie veroorzaakt dan is er vergunningplicht. Met de Aeries kan worden aangetoond dat er geen hoge depositie is.

De soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming richt zich op de internationale afspraken, en geeft een uitbreiding van de beschermde soorten door aan de rode lijst (bedreigd en ernstig bedreigd) een beschermd status te koppelen. Binnen de bebouwde kom is de belangrijkste wijziging in de beschermde soorten het vervallen van de bescherming op muurplanten en orchideeën.

Boomvalk

Tijdens de inventarisaties naar de boomvalk zijn binnen de planlocatie en of in de directe omgeving van de planlocatie, geen vaste verblijfplaatsen van de boomvalk aangetroffen.

Spreeuw

In de bomen binnen de planlocatie zijn minimaal vier nestplekken van de spreeuw aangetroffen. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten om de broedperiode – maart tot en met juli – te starten.

Eekhoorn

In één van de bomen binnen de planlocatie is een eekhoorn waargenomen. Van de eekhoorn zijn geen nesten binnen de planlocatie aangetroffen.

Beschermde gebieden

De Natura 2000-gebieden Wierdense Veld en Engbertsdijksvennen liggen op ruim 8 kilometer afstand van de planlocatie. Van de ruimtelijke ontwikkelingen wordt geen substantiële toename van de stikstofdepositie verwacht. Een berekening van de depositie is niet noodzakelijk. Vanwege de grote afstand tussen Natura 2000 gebieden en het perceel en de aard van de werkzaamheden kan een effect van andere oorzaken, zoals geluid, licht of grondwaterstromen, op voorhand worden uitgesloten. De gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland liggen op ruim 4 kilometer afstand van de planlocatie. Gelet op de afstand, aard en de omvang van de ontwikkeling is een kans op een effect op het Natuurnetwerk niet te verwachten.

Zorgplicht

Aangetroffen dieren die niet uit zich zelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen – onder begeleiding van een ecooloog - in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet. Schuilplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op schuilende dieren. In zijn algemeenheid dienen geschikte schuil- en overwinteringsplekken voor dieren buiten het werkterrein intact te worden gelaten.

Bovenwettelijke compensatie

Naast de – in veel gevallen – wettelijk voorgeschreven compensatie en mitigatie, zijn er vaak eenvoudig maatregelen in het bouwproces te integreren die leiden tot een hogere waarden voor de stadsnatuur. Wij adviseren u graag over de mogelijkheden.

H06 Conclusie, advies en gebruikte bronnen

Voor de planlocatie Ontwikkelveld 7, binnen het Indiëterrein te Almelo, worden ruimtelijke plannen voorbereid. Voor de ruimtelijke plannen is door bureau Els en Linde in het voorjaar van 2017 een afdoend onderzoek naar de boomvalk uitgevoerd.

Beschermde soorten

Uit de resultaten van het afdoend onderzoek is gebleken dat binnen de planlocatie geen boomvalk voorkomt. In de bomen binnen de planlocatie zijn nesten van de spreeuw aangetroffen. De werkzaamheden dienen buiten de broedperiode – maart tot en met juli – te starten.

Voorafgaande en tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezige soorten die vallen onder het zorgbeginsel van de Wet natuurbescherming. Aangetroffen dieren die niet uit zichzelf het werkgebied kunnen verlaten, dienen in veiligheid te worden gebracht en buiten het werkgebied te worden uitgezet, in vergelijkbaar geschikt habitat in de omgeving. Schuil- en overwinteringsplekken zoals bladhopen, hout- en steenstapels e.d. dienen eerst te worden gecontroleerd op overwinterende en of schuilende dieren.

Beschermde gebieden

De werkzaamheden en de veranderde omgeving zullen geen significant effect veroorzaken op de beschermde natuurgebieden.

Noodzakelijke ontheffing c.q. vergunning

Voor de ruimtelijke plannen is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

- Hustings, M.F.H., Kwak, R.G.M., Opdam, P.F.M., Reijnen, M.J.S.M., (1985). Vogelinventarisatie. Achtergronden, Richtlijnen en Verslaglegging. Natuur beheer in Nederland Deel 3
- Ursinus, T. (2016). Woongebied Indië, deel 2 te Almelo. Els & Linde, Hilversum
- Ursinus, T. (2017). Deellocaties Indiëterrein te Almelo. Els & Linde, Hilversum

- provincieoverijssel.nl
- waarneming.nl
- sovon.nl